

tarihi k için

(Bilhassa) siyasetbilimciler için "roman"

ğü ve arayışı: "Dünyayı değiştirecek 'büyük söz' vardı ve hayatını bunu bulmaya adanmıştı."

Roman, anlatıcı ben İnci ile siyaseten "öteki"leştirilmiş Adonis'in aşkını işleyerek, okuru mikrokozmosa yöneltiyor. İnci'nin uzak ve yakın cümleleri çatışmalı toplumun sınırlarını, tabularını aşarak, aşkı ve âşıkları imliyor: "İşit beni Adonis! Aynı hayatlarımız bağ kursun... (...) sözcüklerle senin belleğine girmek, içinde kıpırtılar oluşturmak için... Beni sevmen için... Düşmanlarımızdan en azından birinin sevgisi için... Tarihi yenmek için..." Bu tema, eleştirmen Fethi Naci'nin 1959'da şair Turgut Uyar üzerine yazdığı bir yazıdaki "Akçaburgazlı Yekta da 'iki kişilik sorunsuz toplum' ardında; buna cinsel sevi yoluyla varmak istiyor" cümlesini anımsatıyor. Ötekinin aşkını kazanarak tarihi kazanmak, "iki kişilik sorunsuz toplum"a denk düşüyor. "Akıl tutulması"na uğramış bir dünyanın çatışmalı toplumlarından Kıbrıs düşünüldüğünde, İnci ile Adonis'in cinsel seviyi aşan aşkları, siyasi kavramların üstünde bir insanlık durumu olarak beliriyor.

"Nasıl anlatabilirim?" sorunu ile başlayan roman, masalsi anlatımdan sonra şöyle bitiyor: "Beni bekle Adonis'im! Yeni hikâyelerle geleceğim yanına. Aşkın ve sözcüklerin zaferi için... Bir gün gönül sislerinin ipek ufkuna ulaşabilmek, tarihi yenmek için..." ●

ÜZGÜN KIZLARIN
GİZLİ TARİHİ
Neşe Yaşın
İletişim, 2002
173 sayfa

Cem Akış'ın daha önce YKY tarafından "üçübiryerde" basılan, Olgunluk Çağı Üçlemesi üstbaşlıklı üç romanı *Balığın Esir Düştüğü Yer*, *Sönmemiş Kireç* ve *Oyun İmparatorluğu* YKY'den yayımlandı.

Bu üç roman, "bilimkurgu olmayan bir gelecek romanı."

"Olgunluk Çağı Üçlemesi"nin üç romanında ne var?

1. Yeni bir roman dili. Temiz, açık, net ve dosdoğru bir Türkçeye yazmış olması bir yana; Akış genç kuşağın kullandığı bir Türkçeyi -yanlışlarından arındırarak- özenle ve dikkatle kullanıyor. İmge oyunlarına fazla itibar etmeyen, ama buna karşılık dil içi oyunları zevkli birer bulmaca gibi okura sunan, romanda var olan her kişi için "kişiye özel" bir anlatımın yeğlendiği, besbelli ki üzerinde iyi çalışılmış bir dil.

2. Alışılmadık bir kurgu. Her üç kitabın iç kurguları farklı olduğu gibi, her üç kitap da romandan beklenen alışılmış kurgu anlayışı yerine, bambaşka bir kurgusal yapı taşıyor. İçeriye ve dışarıya sık sık göndermeler yapan kitap, düşünülere, yazarlara, kitaplara, kimi zaman açık, kimi zaman gizli, kimi zaman iyi saklanmış selamlar yolluyor.

3. Farklı kahramanlar. Asla karton olmayan, ama var da olmayan, ama yok da diyemeyeceğimiz kahramanlar, fantastik diyemeyeceğimiz, ama gerçekçi de diyemeyeceğimiz bir roman âleminin parçaları. Gelecek böyle mi olacak? Bilemiyoruz, ama olmayacak diyemeyiz. Örneğin Beyaz Mantolu Adam, örneğin Hökl, örneğin Ridaf, örneğin Kaptan Neeling. Acaba "mümkün ama muhtemel değil" tanımlaması bu roman için uygun düşer mi?

4. Kuramlar. Edebiyatseverler kadar siyasetbilimcilerin de okumaları halinde "haklarında yararlı" olacak olan bu romanda, Akış, siyasetbilimini, sosyolojinin, hatta ekonominin edebiyatla arasındaki sınırları kaldırıyor, bu bilimsel ve zaman zaman soğuk olan alanların var olan, muhtemel olan kuramlarını edebiyatın alanına taşıyor.

5. Oyunlar. "Olgunluk Çağı Üçlemesi"nde kişi adlarında, ülke adlarında, şunda bunda ipuçları gizli. Oyunlar çözüldükçe kitaptaki kuramsal yan, gerçekliğin terazisine oturuyor ve okur ister istemez şöyle bir tartıyor.

6. Mizah. Konu ağır -gibi görünse de- Cem Akış özellikle *Oyun İmparatorluğu*'nda hayatla, insanla, toplantı ve tutanaklarla ve hatta ciddiyetle inceden dalgasını geçiyor.

7. Kim kimdir ne nedir listesi. Bu kitabın, okuyucu için hazırlanmış üçüncü ciltte yer alan bir kılavuzu. Kopya çekmek, birinci kitabı okurken örneğin, arada bir o bölüme göz atmak serbest.

Sonuç: İnsan insanın kurdudur, kurdu kalacaktır (mıdır?) ●

A. T.

OYUN İMPARATORLUĞU, 157 sayfa
SÖNMEMİŞ KİREÇ, 215 sayfa
BALIĞIN ESİR DÜŞTÜĞÜ YER, 153 sayfa
YKY, İstanbul, Şubat 2003

